

Økumenikk og misjon - et allianseperspektiv

INGRID ESKILT

INGUNN FOLKESTAD BREISTEIN

Innledning

Det synes å være relativ stor enighet blant forskere om at det hersket en stor fleksibilitet med hensyn til dåpspraksis i løpet av de to første århundrer av den kristne kirkes historie. Ulike former for dåp ble praktisert: dåp av spedbarn, dåp av litt større barn, dåp av voksne som var vokst opp i kristne hjem, dåp av voksne med ikke-kristen bakgrunn etter en tid med opplæring, og øyeblikkelig dåp like etter omvendelser. Det var uenighet om var hvorvidt man kunne få tilgivelse for synd begått etter at en person var døpt. Derfor var det også eksempler på at kristne ble døpt på dødsleiet – da kunne de ikke synde etter dåpen (Roy 1997:4-5).

I denne artikkelen vil vi bruke allianseøkumenikk som utgangspunkt for å belyse hvordan menigheter og misjonsorganisasjoner kan samarbeide på tvers av ulik dåpsforståelse og dåpspraksis. Allianseøkumenikken vokste fram midt på 1800-tallet, og den internasjonale evangeliske allianse (IEA) ble stiftet i London i 1846, og kom til Norge i 1848. IEA ble grunnlagt av enkeltpersoner med en felles konservativ/evangelikal grunnholdning som samlet seg for å be, og som hadde misjon og evangelisering som hovedmål. Bak lå en overbevisning om at kristne kunne nå lengere blant annet i misjonsvirksomhet hvis de stod sammen på tvers av konfesjoner. Forutsetningen for et samarbeid var også en opp-

fatning om at det er mulig å skjelne mellom det som kan betegnes som primært og sekundært ved troen. Det primære var troen på Jesus Kristus som frelser og herre, samt fellesskapet av de troende. Dette fellesskapet skulle innby mennesker over hele verden inn til samfunnet med Jesus Kristus. Det sekundære var alle andre læresetninger, deriblant dåpen.

Når vi i dag skal drive misjon i en tid som kan karakteriseres som postkonfesjonell, kan det være interessant å spørre hvorvidt tankegangen og arbeidsmåten fra den allianseøkumeniske bevegelse kan sies å være fruktbar, og kan være til hjelp for å løse problemer som kan oppstå rundt ulike konfesjoners samarbeid. Særlig den yngre generasjon synes mindre opptatt av konfesjoner enn det eldre mennesker er, og da blir ulike standpunkter om dåp, nattverd, ekklesiologi osv. mindre viktige enn følelsen av fellesskap gjennom Jesus Kristus. Dette ser vi ikke minst gjennom mange unges engasjement i organisasjoner som "Ungdom i Oppdrag" der mennesker jobber sammen på tvers av konfesjoner og kulturer.

Kjennetegn ved allianseøkumenikken

Det er i hovedsak fem kjennetegn ved den alliansetenkningen vi presenterer her. Vi tar utgangspunkt i vår egen alliansevirkelighet i Det Norske Misjonsforbund.

Vektlegging av menneskers frelse

Det Norske Misjonsforbund ble etablert av den svensk-amerikanske evangelisten Fredrik Franson i 1884. Han var primært opptatt av at mennesker skulle høre evangeliet og bli frelst. Fordi han også var overbevist om at tiden var knapp hadde han hastverk og flest mulig hinder måtte ryddes av vegen slik at evangeliet skulle ha fritt løp. Som misjonsdirektør startet han flere misjonsselskap, blant andre Scandinavian Alliance Mission (nå TEAM) i 1891 blant skandinaviske emigranter i USA. Mange av misjonskandidatene ble sendt til Kina i nært samarbeid med Hudson Taylor og Kina Innlandsmisjon.

Franson ønsket at misjonsarbeiderne skulle vitne for minst 50 nye mennesker hver uke i Kina.

Bak denne nesten paniske misjonsiveren lå en overbevisning om menneskets fortaphet uten Kristus. Bibelen stod sterkt som

inspirasjon og autoritet, og Kristus ble betraktet som eneste Frelser og Herre. Det var nødvendig å forkynne Kristi stedfortredende soningsdød slik at mennesker kunne vende om og begynne å leve et liv i helliggjørelse. Dette vil vi kalle klassiske evangelikale trekk. Omvendelse og bekjennelse, personlig tro og tilslutning, samt samfunnet av de troende var bærende og konstituerende elementer i menighetssynet. Dåp var ikke påkrevd for fullt medlemskap i menighetene. Kirkeordning og sakramenter var underordnet dette at personlig troende mennesker delte det kristne fellesskapet.

Fellesskap av alle troende

Fellesskapet og enheten blant de troende ble ansett som en viktig forutsetning for at misjons- og evangeliseringsoppdraget skulle lykkes. Dette ble sett i sammenheng med Jesu yppersteprestlige bønn i Joh. 17 der enheten blant de kristne sies å være forutsetningen for at verden skal tro.

Dette var bakgrunnen for at Franson her i Norge gikk inn for å starte misjonsforeninger der det var underordnet om medlemmene var medlemmer av statskirken eller ikke. Sekterisme var for Franson alt som satte skiller mellom Guds barn. Franson mente at slike skiller virket hindrende for evangeliets utbredelse. Det avgjørende var ikke menighetstilhørighet eller dåpssyn, men fellesskapet av alle Guds barn. Enhver troende skulle være velkommen i de frie menighetene og foreningene, uavhengig av statskirketilhørighet eller frikirketilhørighet, uavhengig av dåpssyn eller nattverdssyn. Kun de som var bekjennende kristne kunne få medlemskap, men alle som tilhørte Kristus måtte inkluderes. Franson så på disse menighetene som ikke-sekteriske pionerforsamlinger som skulle ha sjelenes frelse og Guds barns enhet som sitt mål.

Det Norske Misjonsforbund (DNM) har forsøkt å videreføre dette prinsippet. I DNM har enheten alltid vært ment som en enhet av gjenfødte mennesker. Dette er en enhet mellom Guds barn primært, mer enn enhet mellom kirker. Det dreier seg også mer om enhet på det personlige og lokale plan enn på det nasjonale og internasjonale. Mest av alt er dette et fellesskap om evangelisering og misjon så mennesker kan bli frelst og verden kan tro.

”Når vi ser hvordan dåpsspørsmålet har vært kirkesplittende

gjennom hele kirkens historie, har det vært underlig at DNMs åpenhet i dåpsspørsmålet ikke har vakt større strid" (Fjeld 1991:91). DNMs menigheter har valgt å løfte fram enheten i Kristus som det primære. Alle andre spørsmål, uansett hvor viktige de er skal underordnes dette hovedprinsipp. Dette er valgt ut fra Skriftens ord om at Kristi legeme er ett. I dette ligger ikke en nedprioritering av dåp og nattverd som viktige og hellige handlinger i Guds menighet. Tvert om mener DNM at dåp og nattverd er hellige enhetsymboler. Den som blir døpt til Kristus i den treenige Guds navn, blir døpt til enhet både med Kristus og hans legeme.

Disse tankene henter DNM også fra tidligere historie, blant annet fra grev Zinzendorf som DNM kjenner nært åndelig slektskap med. Han uttalte at menigheten skulle være en brønn som samlet i seg alle levende strømmer. Da kunne den siden gi vann til hele verden. En skulle ikke spørre om mennesker hadde samme lære. Alle troende var forent i Kristus og denne kjærlighet var den sterkeste i menigheten.

Det Norske Misjonsforbund har røtter lenger tilbake enn Fredrik Franson. Vi regner vårt opphav hos presten Gustav Adolf Lammers. Han brøt med Statskirken og grunnla den "Frie Apostolisk Christelige menighet" i 1856, og han mente at medlemmene skulle stå fritt til å følge sin samvittighet og overbevisning i dåpsspørsmålet. Selv ønsket ikke Lammers å døpe barn som allerede var døpt, men han tillot at medlemmer i menigheten ble døpt som voksne. At Lammersmenigheten i Skien ble splittet nettopp på bakgrunn av dåpsspørsmålet, viser imidlertid hvor krevende det kan være å holde sammen mennesker som har ulikt syn på dåpen. Deler av menigheten gikk over til baptismen, og ville kreve dåp av voksne mennesker som hadde bekjent troen som inngangsport til menigheten. Deler av menigheten fortsatte som DNM -menighet, og med samvittighetsfrihet i dåpsspørsmålet som prinsipp.

Endetiden som drivkraft for misjon

I Matteus 24,14 sies det at enden skal komme etter at evangeliet om riket er forkynt til vitnesbyrd for alle folkeslag. Dette sitatet fra Matteus, samt 2. Peter 3,12 som taler om å fremskynde Guds dags komme, var viktige skriftsteder for Misjonsforbundets tidlige ledere. Den brennende iveren var farget av en premillennær dis-

pensasjonalisme som regnet med at Jesus når som helst kunne komme og hente sine før den store trengselen brøt ut og før Jesus kom tilbake for å innlede Tusenårsriket. Tanken om at kristne måtte forkynne evangeliet til alle folkeslag før Jesu komme, utløste en misjonsiver og oppstart av en rekke misjonsvirksomheter på slutten av 1800-tallet. Forverring av samfunnsforholdene, den gryende sionismen, dette at Kina og andre deler av verden åpnet seg for misjon og at Guds folk fra ulike konfesjoner fant sammen, ble tolket som tegn i tiden før Jesu snare komme. Tidshusholdningslæren eller dispensasjonalismen fantes hos flere grupper i Norge fra slutten av 1800-tallet, som Plymouth-brødrene, frikirkelige menigheter som DNM og baptistene, samt i flere lavkirkelige bevegelser innenfor Den norske kirke.

I dag er et slikt syn på endetiden marginalisert, men finnes fortsatt i enkelte grupper i frikirkeligheten og lavkirkeligheten. Når flertallet av frikirkelige og lavkirkelige i dag har et annet syn, innebærer dette også at eskatologien ikke lenger blir en like viktig drivkraft for misjon.

Hastverk skaper pragmatisme

Som vi alt har sett var det nære forbindelser mellom Fredrik Franson, Hudson Taylor, og lederne av mange av de øvrige såkalte trosmisjonene som ble dannet i USA på slutten av 1800-tallet. De ble ofte dannet som ad hoc grupper som bare skulle møte behovet for å få sendt ut misjonskandidater og få spredt evangeliet i siste liten før Jesus kom igjen. Dette var i den tid da Studentenes Frivillige Misjonsbevegelse rekrutterte mengder av misjonskandidater til alle misjonsselskap.

Ett av flere viktige kjennetegn ved disse trosmisjonene var deres felleskristne, interkonfesjonelle profil. Kina Innlandsmisjon (CIM), og mange amerikanske trosmisjoner krevde ikke konfesjonell enhet blant sine utsendinger, men var villige til å ta i sin tjeneste som misjonærer alle overbeviste kristne, uansett trosoppfatning, hvis de bare ville undertegne en enkel erklæring vedrørende trosgrunnlaget. De var ellers svært fleksible med hensyn til kirkeadministrasjon og tilbedelsesform. Dette betydde jo i praksis at de ikke anså dåpssynet som en del av det grunnleggende trosfundamentet, men så evangelisering og kristen enhet som det primære. Mange av trosmisjonenes ledere og misjonærer delte også Fransons endetidssyn.

De fleste av trosmisjonene sine misjonærer kom slik som Hudson Taylor selv fra småkårsfolk, og mange hadde liten utdanning. De gjorde også utstrakt bruk av enslige kvinner i sitt pionerarbeid. Det vakte derfor stor oppstandelse i England da de som etter hvert er blitt kalt "The Cambridge Seven" meldte seg til tjeneste i dette til dels nedvurderte misjonsselskapet. Hudson Taylor viste stor fleksibilitet i måten han behandlet sitt brokete mannskap på, og i hvordan han lot den enkelte realisere sine egne talenter til beste for saken. En av dem, W.W. Cassels, ble i 1895 ordinert som den første anglikanske biskop i Vest-Kina, det var svært uvanlig for en misjonær fra Kina Innlandsmisjon. Hudson Taylor var selv en overbevist troende-døper. Han skjønte at det ville være lettere om anglikanerne ikke ble plassert på samme misjonsfelt som baptistene. Taylor fant et hjem for anglikanerne i Szechuan - provinsen. Slik kunne de leve i åndelig fellesskap med sine brødre med andre oppfatninger, og på samme tid føle seg frie til å holde fast ved sin egen kirkes tradisjoner (Neill 1964:226-227). I 1922 ble det meldt at følgende antall mennesker var kommet til tro i Kina gjennom Kina Innlandsmisjons arbeid: 25 000 baptister, 8000 lutheranere, 5000-6000 metodister og 3000-4000 presbyterianere (Austin 1990:55-56). Dette arbeidet var kjennetegnet av forsonet mangfold, og skapte ikke postkonfesjonalitet, men en multikonfesjonalitet innenfor dette ene misjonsselskapet.

Alliansemisjonenes pragmatisme er kanskje i større samsvar med dagens postmoderne vestlige kultur som i hele sin grunnholdning bærer preg av pragmatisme, enn den engang var da den vokste fram i det moderne misjonsparadigmet. Spørsmålet om vi lever i en postkonfesjonell tid, bærer vel nettopp preg av dette. Alliansesyntet har flere postmoderne trekk:

- Å finne pragmatiske løsninger som samsvarer med lokale behov og individenes livssituasjon fremfor universelle løsninger, dette er alliansetenkning, men også i stor grad i tråd med postmoderne holdninger.
- Det samme gjelder dette å være eklektisk i forhold til det som tjener Saken, å plukke fra ulike tradisjoner og tilbud.
- Det er også svært postmoderne å være skeptisk til autoriteter og tradisjoner som man ser som hinder for det man brenner for. Her settes troskap mot Bibelen som autoritet på en hard prøve!

- Hurtige og kortsiktige prosjekt som gir raske resultat er nok også en del av alliansetradisjonen som også til dels kan passe inn i en postmoderne eller vestlig kultur.

En individualistisk kristendomsform

Alliansetradisjonen er en individualistisk kristendomsform som krever at den enkelte vender om og blir født på ny. Den legger meget stor vekt på individets egne valg og samvittighetsfrihet. De omfattende vekkelsesbevegelsene som gikk over store deler av USA og England og deler av det europeiske kontinentet på 17-1800-tallet, og som i sterk grad har vært drivkrefter i protestantisk misjonsvirksomhet, kan sosiologisk sees på som en del av modernismen som beveger seg bort fra det førmoderne kollektive samfunnet og plasserer langt større vekt på enkeltindividet. Denne tradisjonen kan få problemer i møte med kollektive samfunn også i dagens verden, inkludert møtet med de fleste muslimske kulturer.

Dåpen i allianse - sammenheng

Enhet er viktigere enn dåp

Som vi har sett, bunner alliansetenkningen i at hvis kristne skal kunne jobbe sammen på tvers av konfesjoner og teologiske synspunkter, så må fellesskapet mellom kristne være viktigere enn teologiske posisjoner med hensyn til for eksempel dåp. Alliansetenkningen søker et fellesskap mellom kristne på tvers av meninger og tilhørighet, og er mer fokusert på den personale enhet enn på den organisatoriske. Når enhet sees som viktigere enn for eksempel dåp, er dette også en erkjennelse av at Guds gjerning i dåpen er viktigere enn vår forståelse av den. Blir Gud hindret i sin gjerning i dåpen om vi mennesker tenker ulikt om dette? Når kristne som døver barn er hellig overbevist om at deres måte å forstå dåpen på er den riktige, og andre kristne som døver voksne som har bekjent troen er like hellig overbevist om at deres måte å forstå dåpen på er den riktige, viser dette da ikke at all menneskelig oppfatning er begrenset, og at vi i ydmykhet må si at det også finnes andre måter å forstå Bibelen på? Ut fra en slik synsvinkel blir det eneste vilkår for samarbeid at andre kristne og andre menigheter bekjenner Jesus Kristus som Herre og Frelser. Respekt for andres syn er en vesentlig forutsetning for et samar-

beid ut fra et allianseperspektiv der nok forsonet mangfold eller forsonet uenighet har stått sterkere enn konsensus. (Innenfor svensk kristenhet har en nok jobbet mer med og kommet lenger i arbeid med konsensus, sammenslåing av ulike konfesjoner til unerte kirker, enn vi her i landet har. Innenfor Svensk kirkeøku-
menikk har det blitt ført svært mange dialoger og læresamtaler som har ført til dels omfattende sammenslåinger. I den sammen-
hengen har Svenska Missionskyrkan (tidligere Svenska Missions-
förbundet) ofte vært en drivende kraft.

Det Norske Misjonsforbund viser i dag sin pragmatisme ved at en ikke på noe sted på tidligere misjonsfelt eller blant nåværende samarbeidspartnere i misjon, praktiserer begge dåpsformer slik det gjøres i de norske menighetene.

Tidspunkt for dåp

Det er i dag Den norske kirke som foretar flest dåpshandlinger av ungdommer og voksne personer per år i vårt land, ikke pinsemenighetene eller baptistmenigheter. Mange barn som vokser opp i menigheter med et baptistisk dåpssyn, døpes i dag også i ganske ung alder. Dette betyr at tidsmessige skiller mellom såkalt barn - og voksendåp ikke alltid er så klare.

Det er en voksende gruppe barn som ikke døpes i noe kirkesamfunn, og slik kan man kanskje si at forholdene i Norge og i den vestlige verden kommer til å ligne mer på forhold som møter oss i misjonsvirksomhet på andre kontinent.

Dåpsteologi: forholdet mellom tro, dåp og opplæring

I læresamtaler mellom Den norske kirke og Det norske baptist-samfunn, samt mellom Den norske kirke og Det Norske Misjonsforbund er det blitt fremhevet at ulikt dåpstidspunkt og ulik forståelse av dåpens innhold ikke nødvendigvis trenger å være et hinder for kirkesamarbeid eller kirkefelleskap. Hvis kirkene det gjelder, holder sammen tro, dåp og opplæring, kan det være underordnet at de barnedøpende kirker først døper og deretter gir opplæring, mens de kirkene som døper på personens egen uttalte bekjennelse, forutsetter at den som skal døpes, har kjennskap til, og kunnskap om den kristne tro, og deretter døper. Hvor viktige er faktorenes orden hvis alle elementene tro, dåp og opplæring er med?

Dessuten er det ulike syn på forholdet mellom dåp og tro blant ulike grupperinger innenfor Den norske kirke. De fleste frikirkelige vil kjenne seg igjen i den lavkirkelige vekkellesbevegelses prioritering av omvendelsesforkynnelse og opplæring i troen, og vil kjenne seg tilsvarende distansert fra en folkekirketenkning der barnedåpen blir det eneste vilkår for frelse og tilhørighet til kirken, ganske løsrevet fra hva den barnedøpte bekjenner av tro som voksen. Det som allerede finnes av synspunkter innenfor Den norske kirke, og ansees som legitime der, kan ikke være kirkesplittende overfor et annet trossamfunn.

Gjendåpsproblematikk

"Gjendåps"-problematikken er den vanskeligste. Verken Den norske kirke eller andre barnedøpende kirker har i og for seg problemer med at voksne mennesker blir døpt, men at kirkesamfunn med baptistisk dåpssyn døper mennesker som allerede er blitt døpt som barn i et annet kirkesamfunn. De barnedøpende kirker definerer dette som gjendåp, mens de kirker som døper ut fra en baptistisk overbevisning, ikke anser den første dåp som en gyldig dåp. Dette er den største hindringen for samarbeid over kirkesamfunnsgrenser.

Det norske Misjonsforbund praktiserer både barnedåp (ut fra tankegangen om at barn er omsluttet av forsoningen fra fødselen av og allerede er Guds barn før dåpen) og voksendåp (ut fra tankegangen om at det enkelte menneske skal bekjenne troen før dåpen). DNM respekter enkeltmenneskers samvittighetsfrihet og overbevisning. Dersom en person (etter eget utsagn) har levd et liv borte fra Gud ønsker å bli voksendøpt, vil mange av våre pastorer utføre en slik dåp, selv om vedkommende har vært døpt som barn. I så fall sees den første dåp av personen selv, og av pastoren, som en handling vedkommende ikke har samtykket til. Samtidig aksepteres barnedåp utført av andre kirkesamfunn, for eksempel Den norske kirke, slik at dåpen ikke blir forkastet om ikke vedkommende selv ønsker å døpes som voksen.

Det er i de fleste av våre menigheter intet krav om dåp for medlemskap, og det finnes medlemmer i våre menigheter som ikke er døpt (tidligere gjaldt dette mennesker som kom hadde bakgrunn fra Plymouth-brødrene eller kvekerne). Også dette er uttrykk for respekt for den enkeltes samvittighetsfrihet. Som vi så

tidligere, varierte tidspunkt for dåp også i oldkirken, og ikke få lot seg døpe rett før de døde, for at de ikke skulle synde etter dåpen! Allikevel fremheves det i DNM i dag at enhver kristen bør være en døpt kristen.

Det er i mange av våre menigheter aldri praktisert noe annet en dåp av voksne, og i disse menigheter pleier de som vil døpe sine barn, og som er medlemmer av Den norske kirke, å døpe sine barn i denne. I andre menigheter praktiseres begge former for dåp, men ikke i samme gudstjeneste. Faren er at dåpen kan bli nedtonet på grensen til å bli uviktig, dersom en i menigheten unngår å forkynne nødvendigheten av dåp av redsel for å støte noen. Pastorene har frihet til å praktisere en eller begge dåpsformer. Da kan andre pastorer eller andre i menighetens ledelse utføre den dåpsform pastoren ikke selv ønsker å foreta.

Hvem kan samarbeide?

Ut fra en allianseforståelse kan samarbeid foregå mellom enkeltmennesker, menigheter og kirkesamfunn der det handler om å utfordre mennesker til å bli frelst og tilhøre Jesus Kristus. Det ligger en individualisme i dette, hvert enkelt menneske er ansvarlig for sitt valg, og må få en anledning til å si ja eller nei til evangeliet. En slik tankegang kommer i konflikt med en mer kollektivistisk tankegang, der nominelle medlemmer i et kirkesamfunn blir ansett som kristne uavhengig av deres bekjennelse. Dermed antyder vi at grensene for samarbeid går mellom en kirkeforståelse som bygger på de troendes fellesskap, og en kirkeforståelse som mener at alle døde er inkludert i fellesskapet uavhengig av deres egen tro og bekjennelse. For en evangelikal forståelse kan frelsen aldri ligge i dåpen/sakramentet alene, dersom ikke også tro og opplæring er nært knyttet opp til dåpen.

Det er imidlertid ikke så enkelt å sette en grense for samarbeid, for hvilken frimenighet vil kunne si at vår menighet er en "ren" menighet, og vi har ingen i tredje eller fjerde generasjon som bare er medlem ut fra familiens tradisjon for tilhørighet? Folkekirkevirkeligheten berører vekkelsesbevegelsenes kirker, og vekkelsesforkynnelse lyder innenfor folkekirken.

I vår tid foregår kristent samarbeid ikke bare langs de konfesjonelle linjer. Mange mennesker føler seg fri til å gå på gudstjeneste i et annet kirkesamfunn enn det de tilhører, eller skifte kir-

kesamfunn. Vi ser konturene av en postkonfesjonell kristenhet (Volf 1998:19). Ofte opplever mennesker seg i slekt med kristne fra andre kirkesamfunn som vektlegger sider ved troen som de kan kjenne seg igjen i. En karismatisk kristendomsform finnes innen Den katolske kirke så vel som i de tradisjonelt karismatiske menigheter. Evangelikale kristne vil kunne samarbeide på tvers av konfesjoner med dem som snakker om personlig omvendelse og Bibelen som norm for liv og lære. En kontemplativ kristendomsform, som henter inspirasjon fra ørkenfedrene, og fra kirkesamfunn som de ortodokse og katolske, og ikke minst fra mystikertradisjonen i middelalder- reformasjonstid, tiltrekker seg i dag mange med evangelikal bakgrunn. Peter Haldorf, Edin Løvås og Magnus Malm er eksempler på forkynnere med henholdsvis pinsevern- og misjonsforbunds bakgrunn, som i dag fremmer den kontemplative kristendomsform inn i evangelikale kretser.

Skal så dåpsforståelsen skille eller forene? Vi har nevnt gjendåpsproblematikken, som kan være til hinder for samarbeid. Vi har nevnt en kollektiv tankegang om kirken versus en mer individualistisk. Men i praksis vil samarbeid kunne foregå på tvers og på langs, og slik er betegnelsen postkonfesjonell en passende karakteristikk.

Utfordringer og praksis i dagens verdensvide kirke ***Ytre tvang til enhet (Kina og tidligere Øst-Europa)***

Kirken i dagens Kina er i sterk vekst og er i en spesiell situasjon. I husmenighetene som unndrar seg statlig kontroll er nok dåpspraksisene svært varierte. I den offisielle protestantiske "Tre selv kirken" derimot, er det en påtvunget enhet. En har ikke lov til å døpe eller religiøst påvirke personer under 18 år. Men innenfor denne kirken vil en imidlertid praktisere både dåp ved overøsing og dåp ved full neddykking avhengig av hvilken tradisjon de ellers kommer fra, men alltid bare av voksne mennesker. I en situasjon der veksten er så gedigen, synes dette å fungere utmerket. Vi kan også spørre om denne praksisen ville endre seg om de fikk sin fulle frihet i dag, eller om de i løpet av sin turbulente historie ikke bare har blitt påtvunget en enhet i dåpstidspunkt, men at de også har vokst sammen til en enhet i forståelse på tross av ulike historiske tradisjoner.

Misjonsforbundskirker i Øst Europa i den kalde krigens dager gjorde lignende erfaringer. Både i Tsjekkoslovakia og Polen ble misjonsforbundskirker tvunget til å gå sammen med for eksempel baptistkirker. Da friheten kom, sa kirkene i Tsjekkoslovakia at de ikke ønsket å skilles igjen. De mente at de i løpet av disse årene var vokst sammen. Der er det derfor unerte kirker i dag, mens i Polen derimot, valgte menighetene å gå hver til sitt igjen da friheten kom (Muntlig kilde: Bjørn Øyvind Fjeld).

Sammenslåtte menigheter (Sverige)

Det har blitt jobbet mer med sammenslåing av menigheter i Sverige enn i Norge. I arbeidet med å slå sammen metodistkirker, baptistkirker og menigheter i Svenska Missionskyrkan har det blitt utviklet ritualer for dem som er barnedøpt, men som kommer til omvendelse og tro i voksenalder. Dette har blitt gjort for å unngå såkalt gjendåp. Dette ritualet skal da bekrefte/forny den dåpen som en gang har skjedd.

En unngår å bruke begrepene gjendåp og troende dåp etter som de fleste ulike dåpsformer vil knytte an til en tro (opplysninger fra Per Magnus Selinder som jobber med økumeniske spørsmål i Svenska Misjonskyrkan).

Dåp som overgangsrite (Kongo)

I DNMs søsterkirke i Kongo, Brazzaville praktiseres kun dåp på personlig bekjennelse. Denne kirken er i dag langt mer tallrik enn det Misjonsforbundet som en gang har vært med å grunnlegge den. Misjonsforbundet i Norge har ca. 9000 medlemmer, Kongos evangeliske kirke har nærmere 150 000 medlemmer. Kirken har fått preg av folkekirke der mennesker er kristne i 3. og 4. generasjon. De som døpes fra kristne familier, døpes på egen bekjennelse, men de er forholdsvis unge og dåpen kan synes å ha fått mer og mer preg av overgangsrite slik konfirmasjonen i tidligere tider har fungert her. Kirkens nåværende president, Patrice Nsouami, er ikke fremmed for å åpne for en barnedåpspraksis i Kongos evangeliske kirke.

Individualisme kontra kollektivism (Den muslimske verden)

Et luthersk dåpssyn er forankret i en objektiv sakramentsforstå-

else, mens alliansedåpssynet er forankret i en mer subjektiv og individualistisk forståelse av dåp og nattverd som bekjennelseshandlinger. Disse syn springer ut av ulike historiske kontekster og har ulike sterke og svake sider. Den lutherske har sitt utspring i et konfesjonelt enhetlig samfunn med en folkekirke som favnet et helt folk. Alliansesyntet springer mer ut av modernismens vektlegging av den enkeltes personlige valg. En kan spørre seg om hvilke dåpsformer som er best egnet til å møte dagens situasjon både ute og hjemme. Mange samfunn i verden er langt mer kollektivistiske enn vårt. I de større byer verden over synes imidlertid det individuelle valget mer og mer å bli aktuelt.

Kan DNM og alliansetenkningens praksis med ikke å kreve dåp før medlemskap være fruktbart med hensyn til misjon blant for eksempel muslimer? Om det er fare for liv og helse kan det kanskje være tilstrekkelig å være katekumen over lengre tid? Her gir en praksis som gir individet forrang, kanskje en mulighet for løsning i et kollektivt samfunn? På den andre side har den kollektive tenkningen som finnes i kristne folkekirker, en mer naturlig klangbunn i et muslimsk samfunn.

Ulike dåpsformer i samme menighet (Sør-Afrika)

Den sørafrikanske evangelikale baptisten Kevin Roy gir eksempler på menigheter som praktiserer ulike dåpsformer i samme menighet i Cape Town – distriktet i Sør-Afrika. Disse menighetene praktiserer både troende dåp og barnedåp. Han sier at det er noen fellestrekk ved disse kirkene som ellers har ulik konfesjonell bakgrunn:

- Den lokale kirke er autonom
- De har alle et evangelikalt teologisk ståsted
- De har både overbeviste barnedøpere og troende døpere blant sine medlemmer
- I menigheten er det mulig å få gjennomført barnedåp så vel som dåp av voksne troende
- Flertall i kirkens lederskap er baptister

Roy mener at følgende tre betingelser er nødvendige dersom en skal leve sammen med ulike dåpssyn:

- Man kan ikke forby og ei heller tvinge medlemmer til å praktisere barnedåp
- "Gjendåp" av barnedøpte bør verken påtvinges eller forbys
- Det er nødvendig med samvittighetsfrihet og gjensidig respekt i dåpsspørsmålet.

Det er også viktig at prestene/pastorene i forsamlinger ikke tvinges til noe mot deres samvittighet. Dersom de blir bedt om å gjennomføre en dåpspraksis som de ikke har samvittighet til å gjennomføre, må de kunne kalle på en annen i menigheten som kan utføre dåpen.

Avslutning

Vi har sett på prinsipper og praksis for samarbeid på tvers av konfesjoner og forståelse av dåp med utgangspunkt i alliansetenkningen. Den gjennomgangen vi har gjort, viser at det historisk og i dag har vært ulike måter å løse spørsmålet om samarbeid på tvers av ulike teologiske ståsteder. At kristen enhet er helt sentralt for vitnesbyrdet om Kristus i verden, er de fleste kristne enige om. Hvordan denne enhet skal få uttrykk, er det mer diskusjon om. Vi håper at denne gjennomgangen har vist prinsipper og løsningsforsøk som kan være fruktbare når vi skal møte dagens utfordringer innen misjonsarbeid og samarbeid mellom ulike kirker og misjonsorganisasjoner i ulike deler av verden.

Litteraturliste:

Austin, Alvyn J. (1990): "Blessed Adversity. Henry Frost and The China Innland Mission" i: *Earthen Vessels, American Evangelicals and Foreign Mission 1880-1980*, red. Carpenter & Schenk, Grand Rapids: Eerdmans, (47-70).

En Herre, en tro, en kirke. En lengsel mot en dåp. Læresamtaler mellom Den norske kirke og Det Norske Baptistsamfunn. Kirkens Informasjonstjeneste 1989/1994

Fjeld, Bjørn Øyvind (1991): *Ett i Kristus*. Hermon Forlag.

For at verden skal tro. Læresamtaler mellom Den norske kirke og Det Norske Misjonsforbund. Kirkens Informasjonstjeneste 2001.

Kyrkor i Samtal: Sveriges kristna råds skriftserie nr. 8

Neill, Steven, *Misjon i 2000 år*, Stavanger, Nomi Forlag, 1964

Roy, Kevin: *Baptism, Reconciliation and Unity*

Tro, dåp, medlemskap: Sveriges kristna råds skriftserie nr.6.

Volf, Miroslav (1998): *After Our Likeness. The Church as the Image of the Trinity*. Eerdmans

Ingrid Eskilt, f. 1949. Førsteamanuensis, Ansgar Teologiske Høgskole, 1986-. Ph.D Intercultural Studies, Trinity International University, Chicago 2005. Publikasjoner:

"Kimbanguistkirken – Ngunzabevegelsen" i *NoTM*, nr. 4, 1986;

"Misjon og misjonstjeneste" i *Missiologi i dag*, Universitetsforlaget 2.opplag 2004;

"Are you called or just personally motivated? Recruiting for Mission" i *Mission to the World. Communicating the Gospel in the 21st Century. Essays in Honour of Knud Jørgensen*. T.Engelsviken, E. Harbakk, R. Olsen, T. Strandenes (ed). Oxford 2008 (s.382-390).

Ingunn Folkestad Breistein, f. 1963. Førsteamanuensis ved Ansgar Teologiske Høgskole i Kristiansand, 1990-. Dr.Theol, Det teologiske Menighetsfakultet, 1994. Publikasjoner:

Har staten bedre borgere? Dissenternes kamp for religiøs frihet 1891-1969, Tapir Akademisk Forlag 2003 (dr.avh.). Fra statsreligion til skille mellom kirke og stat, Tidsskrift for kirke religion og samfunn 2003.

Summary:

In this article we describe the history of ecumenism from an alliance-perspective in order to explore how churches and missionary societies may cooperate in spite of different views on baptism. The hallmarks of ecumenism from an alliance perspective are: conversion and salvation, unity among the believers, eschatology as motive for mission work, pragmatism, an individualistic view of Christianity. From this point of view, unity among Christians is considered more important than disagreement on baptism. The biggest problem for cooperation between different churches and missionary societies when it comes to the issue of baptism, is the question of anabaptism. If baptism is held closely together with training in the Christian faith, there may be less objections towards children baptism from Christians with a Baptist view. An obstacle still is that Baptists baptize people who are already baptized as children.

We give examples from different parts of the world today where churches cooperate in spite of different dogmatic views on baptism. The reasons for the cooperation may be governments forcing the churches to unite, churches may unite because they want to do so. There are also examples of local churches that practice baptism of both children and adults